

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændringer i postloven vedtoges enstemmigt med 150 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om apotekervæsenet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 381, fremsættelsen i tidenden sp. 1153).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om afgift af og tilskud til apoteker for årene 1960 og 1961.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 407, fremsættelsen i tidenden sp. 1159).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Mørk: Jeg kan på mit partis vegne tilsige vor fulde støtte til en hurtig og velvillig behandling af de to foreliggende lovforslag. Da afgiftsbestemmelserne, der jo er de vigtigste ændringer i forslaget, på grund af deres komplicerede karakter bedst egner sig for en udvalgsbehandling, skal jeg kun sige nogle få ord herom, hvorimod jeg gerne vil fremføre nogle mere principielle betragtninger lidt senere vedrørende apotekervæsenet.

For os, der for nogle år siden var med til at gennemføre en ny apotekerlov, kan det måske virke lidt overraskende, at den da gennemførte afgiftsordning allerede efter 4 års forløb faktisk har spillet fallit, eller sagt på en anden måde: afgiftsbestemmelserne opfylder i dag ikke de formål, som vi stilede efter dengang. Årsagen hertil skal bl. a. søges i den udvikling, den meget stærke udvikling, der i de seneste år er foregået inden for lægemiddelforsyningen, en udvikling, som ingen af os kunne forudse, da vi i 1954 gennemførte den nye apotekerlov.

Det forslag, der er til behandling, går kort ud på at nedsætte afgifterne til apotekerfonden, som i øjeblikket vel er nået op på en kapital på omkring 160-162 mill. kr. Medens vel rundt regnet halvdelen af apotekernes samlede overskud indbetales til apotekerfonden, foreslås indbetalingen nu nedsat til ca. $\frac{1}{4}$. Ved denne nedsættelse af apotekernes afgift til apotekerfonden sikrer man for det første apotekerne et passende gennemsnitsudbytte, og samtidig begrænses medicinpriserne, d. v. s. man undgår en yderligere forhøjelse af medicinpriserne. Endvidere opnår man samtidig en udjævning af apotekernes udbytter, således at en større andel af de store udbytter overføres til de mindre apoteker; dette kan sikkert nok være tiltrængt.

Virkningerne af de foreslåede afgiftsbestemmelser vil derfor være, at antallet af såkaldte tilskudsapoteker væsentligt forøges. Der regnes med, at ca. $\frac{1}{3}$ af de bestående 353 apoteker efter forslaget skal have tilskud fra apotekerfonden.

En anden ændring vedrører apotekernes åbningstider. Ministeren foreslår her en mere smidig ordning end den nugældende, og jeg kan helt tilslutte mig denne ændring.

Det andet lovforslag om afgift af og tilskud til apoteker for årene 1960 og 1961 er jo en direkte følge af forårets lønstigninger. Disse lønstigninger er trådt i kraft for længst, og jeg kan ikke se, at der kan ændres ved dette lovforslag, som jo er en midlertidig lov, kun gældende for årene 1960 og 1961, altså en overgangsordning. Jeg håber, at vi hurtigt kan gøre dette lille forslag færdigt i udvalget.

Jeg vil dernæst fremsætte nogle mere principielle betragtninger om vort apotekervæsen i al almindelighed. Man møder ofte i befolkningen dette spørgsmål: hvorfor skal der i en by med 20 000-30 000 indbyggere være 2-3 apoteker, hvilket ofte er tilfældet? De er alle små fabrikker med et relativt stort og velkvalificeret personale, og de fremstiller stort set de samme medikamenter eller kan i hvert fald gøre det. Er dette rationel drift, spørges der mange gange. Ville det ikke være mere i pagt med den udvikling og effektivitet, der i øvrigt foregår på andre områder, hvis kun det ene af de i eksemplet nævnte 3 apoteker blev producerende, fremstillede medicin, og de 2

[Mærk.]

andre apoteker blev nedlagt eller eventuelt blev placeret i byens periferi, hvor boligbyggeriet foregår, enten som filial eller som håndkøbsudsalg?

I hovedstaden er der vel omkring 60 apoteker, og her stilles man ofte over for spørgsmålet, om man f. eks. ikke kunne klare sig med $\frac{1}{3}$ heraf og gøre de resterende 40 apoteker til udsalg, filialapoteker, og måske oven i købet placere dem på en mere hensigtsmæssig måde, end de almindeligvis er placeret på. Ingen kan bestride, at der, siden apotekerkommissionen af 1947 afgav sin store betænkning, er sket en voldsom udvikling inden for lægemiddelproduktionen. Det er en udvikling, som også den højtberedte minister har peget på i fremsættelses-talen. Der er bl. a. sket det, at den såkaldte magistrelle medicin, altså den individuelt apoteksfremstillede, bliver mere og mere afløst af fabriksfremstillede præparater, en udvikling, der sandsynligvis vil fortsætte fremover.

Når udviklingen er gået den vej, så er det et spørgsmål, om tiden ikke er inde til at slække i hvert fald noget på den kostbare sikkerhedskontrol, som kræver, at der altid skal være farmaceutisk uddannet arbejdskraft til stede ved ekspeditionerne i apoteket. Det er efter min opfattelse en bestemmelse, der ikke har den samme store betydning nu som på den tid, da hovedparten af alle lægemidler blev fremstillet af apotekerne alene. Måske kan vi på dette område lære noget af Sverige. Så vidt jeg ved, fremstiller de mindre apoteker i Sverige ikke selv medicinalvarer, det er alene overladt til hovedapoteket, til trods for at afstandene dér er langt større end herhjemme.

Mange undrer sig også over, at man ikke inden for apotekervæsenet har fulgt den samme linje, som f. eks. er fulgt inden for sygehusvæsenet. Her har man som bekendt nedlagt mange små og irrationelle sygehuse og er gået over til større og mere rationelle enheder, nemlig centralsygehuse. Altså i korthed er spørgsmålet det, om den magistrelle medicin, der bliver af mindre og mindre omfang, og som i dag fremstilles på alle vore 354 apoteker, små og store, ikke burde fremstilles alene på f. eks. 100 hovedapoteker. Dette ville være

rationelt, og det ville billiggøre fremstillingen. Det er irrationelt at fordele råstoffer på 354 enheder, når 100 enheder ville være mere end tilstrækkeligt.

Jeg er helt klar over, at de betragtninger, jeg her har givet udtryk for, kolliderer med de synspunkter, som i mange år har været gældende, at stort set enhver farmaceut helst skal beforders til selvstændig apoteker inden det fyldte 50. år, men hvis man ved en rationalisering af apotekervæsenet kan skabe en mere økonomisk lægemiddelforsyning for befolkningen, så mener jeg, at disse avancementssynspunkter må blive af sekundær betydning. Industrialiseringen medfører som bekendt større enheder og som følge heraf også færre selvstændige stillinger. Dette må også slå igennem inden for apotekervæsenet. Om vi vil følge med udviklingen i øvrigt, må vi betænke, at apotekervæsenet hviler på en lov, hvorefter medicintaksterne fastsættes ved kongelig resolution. Det offentlige fastsætter altså medicinpriserne, og lovgivningen må derfor også have pligt og ret til at påse, at driften af apotekerne følger med udviklingen, at driften foregår så rationelt som muligt.

Hvad farmaceuterne i øvrigt angår, må man vel også i den forbindelse erindre, at en stor del af dem i dag arbejder uden for apotekerne; jeg tænker her på medicinalfabrikkerne, som i stigende grad gør brug af farmaceuter ved fremstilling af fabriksmedicin.

Må jeg sluttelig understrege, at de synspunkter, jeg her har fremsat, har ingen relation til de forhold, der eventuelt vil opstå for vort apotekervæsen, hvis vi kommer ind i fællesskabet, i de seks. De er udelukkende fremsat, fordi jeg mener, det er en undersøgelse værd, om man ikke ved en rationalisering kan billiggøre medicinen. En billiggørelse betyder dog en hel del for dem, der har behov for lægemidler. Vi må vel også stadig stræbe efter, at vore syges økonomi ikke belastes unødigt hårdt ved brugen af medicin. Som regel er det jo sådan, at sygdom også medfører nedgang af den enkeltes indkomst.

Jeg vil altså anmode den højtberedte indenrigsminister om at tage op til overvejelse, om det ikke vil være hensigtsmæssigt, når de foreliggende 2. lovforslag er vedtaget, at tage hele apotekervæsenets forhold op til

[Mærk.]

undersøgelse i en kommission eller et udvalg med henblik på en rationalisering.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale de foreliggende lovforslag til en velvilig behandling.

Dalsgaard: Trods visse modsætningsforhold gennemførtes loven om apotekervæsenet i 1954 med bred tilslutning i det høje ting. Der blev under behandlingen dengang givet udtryk for, at denne lovgivning formentlig kunne holde et stykke tid fremover; men de sidste års rivende udvikling inden for apotekervæsenet sammen med den voksende inflation i almindelighed har foranlediget flere ændringer til loven.

I 1954 var der nogen uoverensstemmelse i tinget især vedrørende medicinfabrikernes stilling og specialpræparaternes beskyttelse, men også vedrørende beregningen af apotekernes afgifter til og tilskud fra apotekerfonden. Det første problem berøres ikke i de ændringer, der foreligger i dag, det skal derfor forbigås, og hvad det andet problem angår, vil vi gerne tilstræbe sådanne regler, at man søger at undgå øget socialisering eller nationalisering af vor ansete apotekerstand, regler, som tværtimod fremmer den enkelte apotekers interesse i en økonomisk drift, samtidig med at der sikres befolkningen rimelige medicinpriser også for de fabriksfremstillede specialiteter, som stadig vinder øget udbredelse. Udviklingen tenderer jo imod at gøre apotekerne til udleveringssteder for færdiglavede varer, og i samme grad reduceres farmaceuternes opgave til at tyde lægehåndskrifter og udlevere varer under apotekermæssigt ansvar.

Jeg vil gerne som en tilføjelse til de bemærkninger, den ærede socialdemokratiske ordfører, hr. Mærk, fremførte, sige, at det er vel naturligt, at man inden for apotekererhvervet ligesom inden for andre erhverv må følge med udviklingen, og jeg er ikke utilbøjelig til at mene, at der virkelig er et område her, hvor der kan være grund til at tage hensyn til den udvikling, der vitterlig er sket. Det er ud fra de betragtninger, jeg her har nævnt, at jeg vil fremsætte enkelte bemærkninger til de to lovforslag.

Ifølge den i § 1, punkt 7, i det første lovforslag foreslåede ændring bemyndiges in-

denrigsministeren til at fastsætte apotekernes åbningstider, og af bemærkningerne fremgår, at visse lempelser i apotekernes vagttjeneste anses for ønskelige. Herom anføres, at det i enkelte tilfælde kan være vanskeligt at gennemføre denne vagttjeneste i det nuværende omfang, og det er sikkert rigtigt, at den kun benyttes i ringe grad og undertiden også misbruges af publikum. Derfor forekommer det os ikke urimeligt med mere elastiske bestemmelser på dette område. Dog må det efter min mening stedsse fastholdes, at befolkningen også i nutidens samfund trods reduceret arbejdstid m. v. har et rimeligt krav på, at visse funktioner skal kunne foregå hele døgnet rundt, og herunder må falde udlevering af livsvigtig medicin. Apotekerne må være forpligtet til at yde en udstrakt kundeservice på dette specielle område — sygdom respekterer nu engang hverken klokkeslæt eller indskrænket vagttjeneste.

En række af ændringerne omhandler apotekerlovens afgiftsbestemmelser, som først trådte i kraft 1. januar 1957, men allerede nu har vist sig utidssvarende. Afgifterne indbringer betydelig flere penge i apotekerfonden end påkrævet, og samtidig har udbyttespredningen for de enkelte apoteker været voksende, medens det modsatte tilsigtedes. Ændringerne tilstræber nu at regulere virkningerne af den løbende konjunkturudvikling og det stigende omkostningsniveau, og her hjælper det ikke at henvisse til, at det bedste ville have været, om en anden økonomisk politik kunne have hæmmet inflationen og dermed overflødiggjort de nye forslag.

De nye afgiftsregler betinger en stigning i den gennemsnitlige apotekerfortjeneste til ca. 50 000 kr., hvilket formenes passende i forhold til en farmaceuts slutløn på ca. 34 000 kr. plus 5 000-6 000 kr. i tillæg for vagttjeneste m. v. Det nytter vel næppe at diskutere selve lønniveauet, og det forekommer i hvert fald ikke urimeligt, at den ansvarlige leder af et apotek også opnår mulighed for større indtjening end personalet. Ligesom den højtærede minister anser vi det for rimeligt og rigtigt, at det nye afgiftssystem tilstræber at stimulere alle apotekeres interesse i en økonomisk drift af apoteket.

Ved afgiftsberegningen synes det også

[Dalsgaard.]

hensigtsmæssigt at udjævne små og store apotekers udbytte og at erstatte den såkaldte afgiftsfri grænse for apotekers overskud, som nu ligger fast ved 20 000 kr., med en flydende grænse, som sættes lig tjenestemænds slutløn i 26. lønningsklasse; dermed følges lønniveauet op og også ned, hvis det skulle indtræffe.

Den nugældende progressive skala for beregningen af nettoafgiften afløses af en proportional nettoafgift eller et tilskud på 40 pct. af det beløb, hvormed overskuddet afviger fra den nye grænse i henholdsvis op- og nedadgående retning.

Ved beregning af den såkaldte omsætningsafgift erstattes det nugældende faste fradrag på 150 000 kr. af samtlige apotekers gennemsnitlige nettoomsætning i foregående kalenderår, og det er for 1960 opgjort til 696 000 kr., altså godt og vel det firdobbelte beløb. De afgiftspligtige beløb bliver derved nedsat betydeligt, og de reguleres samtidig automatisk med omsætningsniveauet. Med denne sikring skulle de nye bestemmelser formentlig kunne forventes en længere levetid end de nugældende.

Samtidig ændres de procentsatser, hvormed afgiften beregnes, i nedadgående retning. Endelig reguleres de omstændelige beregninger på en lang række forskellige punkter, og derfor synes det ganske rimeligt, at indenrigsministeren får en bemyndigelse i § 1, nr. 15, til at afrunde beløbene; det kan vi godt tage uden kommentarer.

Hovedresultatet af disse ændringsforslags virkning skulle ikke alene blive en forbedret tilskudsordning for mindre apoteker og en noget højere indtjening for alle apotekere, men samtidig halveres indbetalingen til den svulmende apotekerfond, som nok skulle kunne klare sine opgaver endda, og derved muliggøres også lavere medicintakster, et mål, vi bifalder.

Selv om forslagene er sagligt velmotiverede og i nogen grad simplificerer afgiftnes beregning, kan det nok være påkrævet i et kommende udvalg af få enkelte spørgsmål og detaljer nærmere undersøgt og belyst specielt med eksempler fra forskellige apoteker. Det er mit indtryk, at der forekommer meget store variationer fra det ene apotek til det andet, således at der måske

kun er få apoteker, der repræsenterer gennemsnittet.

Vel er det delvis betryggende, at Apotekerforeningen har kunnet tilslutte sig lovforslaget i den fremsatte form — efter omstændighederne, som det hedder — men vi ønsker gerne under udvalgsarbejdet at afveje, om menigmands og helhedens interesser også tilstrækkeligt tilgodeses. Vi håber, at dette kan ske i forbindelse med en gennemgang af de anførte argumenter og begrundelser for de foreslåede afgiftsgrænser og procentsatser sammenholdt med deres virkning i praksis.

Foruden forslaget om ændringer i lov om apotekervæsenet foreligger et forslag til lov om afgift af og tilskud til apoteker for årene 1960 og 1961. Dette sigter på at regulere apotekerafgiften i overgangsårene, som i øvrigt allerede snart er udløbet. Denne regulering er endog delvis foruddiskonteret ved den forrige ministers tilsagn til Apotekerforeningen i foråret 1961. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at den daværende minister har haft betænkeligheder ved de gennemførte afgiftslempelser for 1960. Det har vel næppe været muligt at finde en bedre løsning, men måske det kommende udvalg får nærmere oplysninger om de ministerielle betænkeligheder.

Om begge lovforslag gælder, at venstre anerkender betimeligheden af en revision af gældende lov og gerne møder til en fordomsfri forhandling om de forskellige problemer i de fremsatte lovforslag.

Hagen Hagensen: Med den naturlige ret, befolkningen har til at indkøbe nødvendige lægemidler lettest og billigst muligt og til at få disse leveret under de mest betryggende former, er det naturligt, at virksomhed med lægemidler og herunder navnlig apotekervæsenet, selv om det ikke udgør en særlig stor erhvervsgruppe, påkalder lovgivningsmagtens interesse. Det ses da også, at dette høje ting gennem årene gentagne gange har beskæftiget sig med at lovgive på dette område. Forskellige standpunkter har undertiden med nogen liden skab været forfægtet. I forbindelse med den nugældende lovs tilblivelse var det foruden spørgsmålet om de fabriksfremstillede lægemidler og disses beskyttelse ikke mindst

[Hagen Hagensen.]

spørgsmålet om afgiften og dens beregning og grundlag, der var i forgrunden. De fabriksfremstillede lægemidler, specialiteterne, som de kaldes, vinder efterhånden mere og mere frem på bekostning af de på apotekerne fremstillede lægemidler, og derfor bliver gerningen, som udføres på apotekerne, mere og mere en udlevering af lægemidler fremfor en fremstilling af disse.

Man kunne derfor måske rejse det spørgsmål, om det var hensigtsmæssigt efterhånden at lade apotekergerningen overgå til en friere næring, således at enhver, der opfyldte faglige og uddannelsesmæssige krav og underkastede sig de nødvendige kontrolbestemmelser med hensyn til udlevering, pligtmæssigt varelager etc., kunne forhandle lægemidler til de fastsatte takster. Dette måtte så naturligt medføre bortfald af afgift og tilskud. Det ville borttage det mere tilfældige i, om en meddelt bevilling indebærer større eller mindre chancer for økonomisk gevinst, og give den enkelte mulighed for gennem et initiativrigt virke at opnå mere end den, der blot virker på det jævne. Det foreliggende lovforslag kan dog vel næppe medføre så vidtgående overvejelser. Forslaget gælder først og fremmest afgiftsspørgsmålet baseret på det nugældende bevillingssystem, og herom vil jeg have lov at sige, at det findes beklageligt, at man efter at have haft en kommission siddende i 5 år, før loven af 1954 blev til, ikke har kunnet finde frem til en løsning af afgiftsspørgsmålet på et grundlag, der kunne holde i mere end 3 år, for det bliver jo ikke tilfældet, når der for årene 1960 og 1961 foreslås særregler i det andet lovforslag. Mit partis ordfører forudsagde dengang netop, at afgiften, som den er bestemt i den nugældende lov, ville stige, og nu er den altså steget til højere beløb, end der er behov for. Bl. a. derfor foreslås nu beregningsgrundlaget ændret.

Selv om nedsættelse af afgiften i sig selv kan hilses med glæde, vil der være særdeles god grund til at underkaste spørgsmålet

om afgifts- og tilskudsændringerne i dets helhed en grundig behandling og overvejelse i det udvalg, som vel bliver nedsat. Jeg kan på mit partis vegne tilsige, at vi under udvalgsarbejdet vil søge at medvirke til den mest hensigtsmæssige løsning af spørgsmålet, således at dette forhold med afgiften forhåbentlig for en længere periode, end forholdet har været med den nugældende lov, kan lægges fast. Kun derved kan det opnås, at apotekerne kan indrette driften af deres virksomhed således, at forsvarlige forretningsmæssige dispositioner kan træffes og træffes i tide. Ethvert erhverv må, selv om det hviler på et offentligt bevillingssystem, have rimeligt krav på for en årrække at kunne tilrettelægge driften af og investeringerne i virksomhederne, når ikke ganske særlige grunde gør sig gældende. De foregående års takstændringer — undertiden flere gange om året — og afgiftsændringer har næppe givet nogen mulighed for en sådan tilrettelæggelse af de enkelte virksomheders drift.

Uden at jeg her vil gå nærmere ind på det foreslåede afgiftsberegningsgrundlag, vil jeg give udtryk for tilfredshed med, at lovforslaget indeholder en forbedret tilskudsordning for visse mindre apoteker, selv om den foreslåede form for tilskud kan give anledning til overvejelser. Det er med nogen betænkelighed, jeg i lovforslaget har set, at man indretter og fremtidig ønsker at indrette apotekernes gennemsnitlige udbytte efter en bestemt lønklasse for tjenestemænd. Men når dette er tilfældet, kan det spørgsmål vel rejses, om det så ikke var naturligt at sikre, at ingen selvstændig apotekers årlige udbytte kom til at ligge under den højeste årsløn for en provisor.

Det er min mening, at apotekernæringen, selv om den hviler på bevilling med de af forholdets natur flydende nødvendige begrænsninger, bør anses for at være en fri næringsudøvelse, og det følger af, at indehaverne af bevillingerne har den fulde forretningsmæssige risiko. Det er under det nuværende system naturligt, at apotekerne

[Hagen Hagensen.]

betaler en rimelig afgift for deres bevilling og derigennem bidrager til opretholdelse af et forsvarligt apotekervæsen. Men kravene over for apotekerne må også være tilgodeset og udtrent hermed; afgiften bør ikke forfølge andre formål.

Med den tilnærmelse til tjenestemandssystemet, som lovforslaget indeholder med hensyn til, hvad en apoteker må og bør have i indkomst, ser jeg en fare for, at der ikke er så langt igen, før vi kan ende i et tjenestemandsortnet eller, om man vil, i et socialiseret apotekersystem. Der er derfor i denne forbindelse grund til at pege på det yderst betænkelige i, at afgifts- og tilskudsordningen lægges således til rette, at — som den højtærede indenrigsminister udtrykker det — et betydeligt antal virksomheder, antagelig omkring $\frac{1}{3}$, vil få udbetalt tilskud; jeg understreger „udbetalt“, idet det tillige er oplyst, at under den nuværende ordning er det kun ganske få, der modtager tilskud i den forstand, at der af apotekerfonden udbetales penge til de pågældende.

Den latente betænkelighed, som vel er til stede hos Danmarks Apotekerforening, der ifølge bemærkningerne til lovforslaget har kunnet tilslutte sig dette, vedrører måske det lige nævnte og vel ikke mindst den indkomstudjævning, som lovforslaget tilsigter, og hvorom det i bemærkningerne med en finere vending om den nugældende ordning hedder: navnlig er udbyttespredningen blevet for stor.

Ved fremsættelsen af lovforslaget er det af den højtærede indenrigsminister anført, at omsætningen for apoteker svinger fra ca. 180 000 til ca. 1,8 mill. kr. årlig. Dette kunne under det nuværende system føre til overvejelse af oprettelse af enkelte nye apoteker, hvorved den højtærede ministers ønske om udbyttespredning imødekommes, men den foreslåede tilskudsordning, hvorved henvend ca. en tredjedel af apotekerne bliver tilskudsberettigede, kan måske gøre nyoprettelser vanskelige, når en sådan ifølge loven kun kan ske, når det antages, at apoteket ved normal drift ikke vil blive tilskudsberettiget.

Om afgiftsspørgsmålet vil jeg sluttelig sige, at det forekommer betænkeligt, at de

foreslåede ændringer vil medføre bestemmelser af så detaljeret og teknisk karakter, at man ikke mener at burde optage disse i loven, men i stedet for foreslår, at der gives den højtærede indenrigsminister bemyndigelse til at fastsætte regler herom. Bemyndigelsesregler bør i videst muligt omfang undgås.

Om lovforslagets øvrige bestemmelser vil jeg her blot sige, at også bemyndigelsesbestemmelsen for den højtærede minister vedrørende apotekernes åbningstider gør mig bekymret. Det må være muligt at opnå en smidig ordning af åbningstiderne ved en nærmere fastlæggelse heraf i loven, idet en dispensationsbeføjelse for ministeren, efter hvad der er anført i den højtærede ministers fremsættelse af lovforslaget, forekommer tilstrækkelig til at opnå det ønskede formål.

Vedrørende anbringelsen og anvendelsen af apotekerfondens midler og vilkårene herfor finder jeg også anledning til udvalgsbehandling, idet ændringen går ud på, at den højtærede minister skal kunne bestemme vilkårene for lån af fondens midler mod den nugældende adgang for ministeren til at fastsætte regler for forrentning og afdrag. Det kunne også tyde på, at man her var inde på at udvide bemyndigelsen for den højtærede minister.

I denne forbindelse vil jeg i øvrigt gerne rejse spørgsmålet om betimeligheden af ændring af bestemmelsen om, at panteret i inventar m. v. kan stiftes i tingsindgreb i modsætning til, hvad der gælder for al anden pantsætning. Ikke mindst i perioder, hvor et apoteks økonomi kan være mindre god, giver dette en ikke rimelig fordel for fonden forud for apotekets øvrige kreditorer, ikke mindst almindelige vareleverandører.

Jeg vil gerne spørge den højtærede indenrigsminister, om der siden ændringen af lovens § 34 ved lov nr. 341 af 23. december 1959 er sket en udvikling vedrørende spørgsmålet om, hvilke lægemidler, som kan udbydes til salg uden for apotekerne, der eventuelt kunne give anledning til, at spørgsmålet blev gjort til genstand for fornyede overvejelser.

Om de fremførte og om andre her ikke særligt omtalte forhold håber jeg på at en udvalgsbehandling, hvorunder mit parti

[Hagen Hagensen.]

lover sin positive medvirken, kan bringe klaring og også ændringer med det formål, at der ikke snart igen skal ændres i loven.

Om lovforslaget om afgift af og tilskud til apoteker for årene 1960 og 1961 vil jeg blot gøre følgende bemærkninger:

Den højtærede indenrigsministers for-gænger har ifølge den skriftlige fremsættelse givet tilsagn om, at der ville blive søgt gennemført lempelser både vedrørende 1961-afgifterne og, hvad der er nok så bemærkelsesværdigt, også vedrørende 1960-afgifterne. Jeg finder, som jeg nævnte det i forbindelse med lovforslaget om ændringer i loven om apotekervæsenet, at afgiftsspørgsmålet som helhed bør undergives en grundig behandling og overvejelse i et udvalg, og jeg går da ud fra, at der vil blive nedsat et udvalg til behandling af begge de to lovforslag, navnlig nu da afgifts- og tilskudsspørgsmålet for 1960 og 1961 ikke som oprindelig tilsigtet kan blive færdigbehandlet inden indeværende kalenderårs udgang. Lovforslaget kan give anledning til at se nærmere på visse forhold af skattemæssig art, især fordi man ønsker at give loven virkning for en skatteperiode, for hvilken ligningen er bragt til ende.

Også om dette lovforslag gælder det, at mit parti vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet.

Helge Larsen: Jeg kan på min gruppes vegne give tilsagn om en velvillig behandling af de to lovforslag. Det er rigtigt, som det er blevet sagt tidligere i dag, at mange af disse ændringer egner sig til en indgående udvalgsbehandling, og jeg skal kun sige et par ord om de to ting, som vel er det væsentlige: ændringerne i afgiftsbestemmelserne, som jeg på grundlag af oplysningerne i bemærkningerne finder rigtige, og bemyndigelsen til ministeren til at foretage ændringer i åbningstiderne. Jeg forstår fuldt ud de synspunkter, der ligger bag ved disse ændringer, og billiger dem, men der er naturligvis som nævnt af det ærede medlem hr. Dalsgaard problemet om befolkningens adgang til uden for de egentlige vagttjenestetider at få medicin, som der er opstået et akut behov for. Det er spørgsmål, som vi må se nærmere på i udvalget.

Det ærede medlem hr. Mørk sluttede sin

tale med nogle enkelte principielle betragtninger. Jeg har ikke forudsætninger for at vurdere rækkevidden af dem eller baggrunden for dem, men vil naturligvis erkende, at det er muligt, at den udvikling, der er foregået, siden apotekerkommissionen afsluttede sit arbejde, gør det rimeligt at overveje andre ændringer. Mon vi imidlertid ikke gør klogt i i denne omgang at beskæftige os alene med de her foreslåede ændringer? Jeg tror, at de medlemmer af tinget, som skal være med i udvalget, har et stort arbejde for sig med at trænge til bunds i og forstå baggrunden for disse ændringer.

Skræppenborg-Nielsen: Det er muligt, at det for medlemmer af tinget, der tidligere har været med til at behandle lovforslag om apotekervæsenet, ikke har været så svært at tage stilling til de foreliggende lovforslag; men for et forholdsvis nyt medlem af tinget — det forekommer i hvert fald mig — er de her foreliggende lovforslag uendelig komplicerede, så komplicerede, at man undrer sig over, at en sådan lovgivning virkelig skulle være nødvendig, for at landets ca. 350 apoteker kan drives.

Jeg synes ikke, der er grund til at gentage, hvad de andre ærede ordførere allerede har sagt om disse lovforslags problemer — ting, som også jeg havde opnoteret.

Jeg vil derfor gerne til sidst lige nævne, at inden vi tager endelig stilling til lovforslagene, vil vi gerne drøfte dem nærmere i et eventuelt kommende udvalg, som vist også det ærede medlem hr. Helge Larsen nævnte. Jeg tror, at et sådant udvalgsarbejde vil give os lejlighed til at trænge til bunds i de hundredvis af problemer, som disse lovforslag indeholder.

Vi tør sige, at hvis vi kan se, når udvalgsarbejdet er færdigt, at det er fornuftige ting, den højtærede indenrigsminister her har stillet forslag om, vil vi naturligvis se med velvilje på dem.

Bækgaard: Jeg vil gerne begynde at tale om forslag til lov om afgift af og tilskud til apoteker. Dette lovforslag tilsigter at holde apotekerne skadesløse for den indkomstforringelse, de har haft, og som gennemsnitlig andrager 7 000 kr. i 1960 i forhold til 1959.

[Bækgaard.]

Der er tre grunde til dette forslags fremkomst: nedsættelsen af medicinpriserne, stigningen i råvarepriserne og større lønninger til personalet. Man kan så spørge, om den gennemsnitlige udbyttestørrelse på 50 000 kr. årlig, som forslaget tilsigter, er den rigtige. I overvejelse heraf må man tage de i forhold til andre erhverv ret store omkostninger i betragtning, og desuden må man ikke glemme det store ansvar, der ligger hos apotekerne. I relation dertil vil jeg også gerne nævne, om man mon ikke burde se lidt på 50 års grænsen for provisorer.

Hvad udbyttets størrelse angår, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det kun er apotekererhvervet, som har en fond, der er lovbestemt i forhold til dets indtægt. Ved at studere denne fonds årsregnskab ser man, at en stor formue på 50 mill. kr. er ret iøjnefaldende. Derfor vil spørgsmålet om de ændrede afgiftsbestemmelser i lovforslaget være: er de rigtige? Mon ikke det kommende udvalg burde have sin opmærksomhed henvendt på, om der skulle være udvej for billigørelse af medicin og andre ting af det store overskud på mellem 9 og 15 mill. kr. årlig de sidste år, som fondet har liggende. Jeg vil også gerne henlede opmærksomheden på fondens bestyrelsesudgifter. Står de i rimeligt forhold til f. eks. lønninger og honorarer til visitatorer og opiumstilsyn?

Mit parti finder det naturligt, at apotekerfonden træder til under forhold af den art, der er nævnt i § 1, punkt 1, i forslag til lov om ændringer i lov om apotekervæsenet. Hvad angår § 1, punkt 2, vil jeg gerne spørge, om vi ved tilstutningen til fællesmarkedet ikke netop må give folk med udenlandsk uddannelse hjemmel for ansættelse i det danske apotekervæsen.

Med hensyn til § 1, punkt 3 og 4, burde udvalget have sin opmærksomhed henvendt herpå, for det må være et indgreb i den private ejendomsret. Indretningen af et apotek kan vel ikke være et større problem end den tilsvarende indretning i mange andre erhverv.

Det bør stå ganske klart i loven, at apotekerfonden dækker en apotekers tab ved nedlæggelse af et apotek. Det må da være en selvfølge, at de penge, der udgør apote-

kerfonden, og som er skaffet til veje af apotekerne selv, netop skal bruges til at dække sådanne tab.

Med hensyn til apotekernes vagttjeneste vil jeg henstille til udvalget, at der bliver foretaget en undersøgelse af behovet derfor. Nok ved jeg, at med et privilegium følger visse forpligtelser, men det vil være forkert ved lov at binde personalet til at være på et apotek, hvor der så godt som intet behov er for vagttjeneste. Måske vil man ved en sådan undersøgelse også komme til klarhed over, om det nuværende antal apoteker er det rigtige.

I § 1, punkt 11, tilsigter man forskellige afgiftssatser af omsætningen. Kan det ikke virke uheldigt f. eks. ved salg til større kunder?

I § 1, punkt 12, er meningen vel den, at apotekerne søges stillet op efter en bestemt lønningsklasse. Det vil altså sige, at et erhverv stilles lige med fastansatte. Er det den højtærede ministers mening, at staten bl. a. gennem regulering over medicintaksterne vil lægge et erhvervs indtjening fast? Det ærede medlem hr. Hagen Hagensen var inde herpå, og jeg finder hans udtalelser rigtige. Med hensyn til tinglysningsdeklaration på apotekerejendomme kan jeg som nævnt ikke se andet, end at det også er et indgreb i den private ejendomsret.

Jeg har ikke flere bemærkninger at gøre, men mit parti vil vente og se det resultat, udvalget finder frem til, og så gøre nogle bemærkninger ved anden behandling.

Indenrigsministeren (Lars P. Jensen): Må jeg indledningsvis takke samtlige ordførere for den velvilje, man har modtaget lovforslagene med, selv om der også har lydt kritiske bemærkninger: det havde jeg nu også ventet.

Det ærede medlem hr. Mørk — og det gjaldt for så vidt alle ordførerne — gav udtryk for, at de afgiftsbestemmelser, der findes i apotekerloven, var udviklede. Det kan vi ikke blive uenige om, og jeg kunne også ønske, at man ved senere revisioner kom et skridt videre ad forenklingens vej, selv om den nu foreslåede ændring betyder en forenkling i forhold til tidligere. Selve reglerne skulle ikke være mere udviklede, end at almindelige mennesker uden for apotekernes kreds også kunne forstå dem.

[Indenrigsministeren.]

Det ærede medlem hr. Dalsgaard sagde, at han kunne ønske i udvalget at få en fortegnelse eller liste over, hvorledes de enkelte apoteker ville blive stillet under den foreslåede ordning. Vi har naturligvis i indenrigsministeriet udarbejdet en sådan liste, og den er vi da villige til at stille til rådighed for udvalget, så man kan vurdere, hvordan de forskellige størrelsestyper af apoteker vil blive stillet, når dette lovfor-slag er gennemført.

Må jeg takke det ærede medlem hr. Mørk — og jeg tror, det var det ærede medlem hr. Hagen Hagensen — der gav udtryk for, at de var villige til at bestræbe sig på at få det lille lovfor-slag, hvis jeg må kalde det sådan, vedrørende efterregulering færdig-behandlet hurtigt — jeg tror, det ærede med-lem hr. Hagen Hagensen sagde inden ud-gangen af dette kalenderår. Så optimistisk er jeg ikke, men kunne vi endda få det færdigbehandlet og vedtaget inden udgan-gen af den første måned i det ny kalenderår, tror jeg vi ville være tilfredse.

Det ærede medlem hr. Mørk var inde på nogle principielle betragtninger vedrørende apotekervæsenet, og det ville være rimeligt, om jeg gjorde nogle betragtninger gældende i så henseende.

Det ærede medlem var inde på det spørgs-mål, om det var nødvendigt at bibeholde de 353 apoteker her i landet, og om ikke man kunne nøjes med ca. 100 egentlige apoteker.

Må jeg i denne forbindelse gøre opmærk-som på, at vi her i landet i byer med 20 000-30 000 indbyggere har et samlet antal apoteker på 19, og at vi i byer med 10 000-20 000 indbyggere har et samlet antal apoteker på 28. Hvis man gør disse apotekers omsætning op, vil man se, at de har en relativt stor omsætning, så jeg tror næppe, der er nogen af dem, der kan ned-lægges. Det sted, hvor spørgsmålet om ned-læggelse først og fremmest bliver aktuelt, er i de små bymæssige bebyggelser på landet og i de største byer, navnlig vel i Køben-havn. I de bymæssige bebyggelser på under 1 500 indbyggere findes der 46 apoteker, og i København og Frederiksberg findes der i dag 68 apoteker.

Må jeg hertil føje, at hvis et apotek skal nedlægges, vil det være nødvendigt at er-

statte apoteket med noget andet. Det gæl-der selvfølgelig ikke i København eller andre større byer, fordi befolkningen dér har let adgang til at købe medicinen på et andet apotek. Men det er en proces, der vil tage nogen tid. I forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt visse af de eksisterende apo-teker kan erstattes med filialapoteker, må man gøre sig klart, om man tænker på egentlige filialapoteker svarende til de ved århundredskiftet eksisterende hjælpeapo-teker, d. v. s. mindre apoteker med et pro-duktionsapparat til fremstilling af indi-viduelt sammensat medicin, eller om man stræber efter et udvidet håndkøbsudsalg, d. v. s. et udsalg til udlevering af ikke alene håndkøbsvarer, men også lægemidler, der kun må udleveres efter recept eller skriftlig rekvisition.

Tager man det første, filialapoteket, må man understrege, at nedlæggelsen af det egentlige apotek næppe vil medføre nogen væsentlig besparelse — jeg tror også, det ærede medlem var klar over dette — idet det af sikkerhedsmæssige grunde vil være nødvendigt at have farmaceutisk hjælp under hensyn til, at et sådant filialapotek skal kunne fremstille individuelt sammen-sat receptmedicin. Det, der alene kan spares, er produktionsapparatet til frem-stilling af færdigvarer, hvilken besparelse imidlertid ikke vil blive stor, når produktionsapparatet til fremstilling af den indi-viduelt sammensatte medicin alligevel skal bevares.

Ser vi på de udvidede håndkøbsudsalg, kan jeg sige, at hjemmelen til at oprette disse har vi i øjeblikket i den gældende apotekerlovs § 42, stk. 1. Hvis den farma-ceutiske medhjælp her skal undværes, må det betyde, at der må være en ret snæver grænse for, hvor mange medicinske specia-liteter et sådant udsalg vil kunne have til rådighed.

Jeg sagde, at det måtte være en lang proces, og det er klart, at hvis man i dag stod på bar bund eller man var i den situation, at man skulle opbygge et apo-tekervæsen helt fra grunden, ville man næppe nå frem til en ordning som den nu-værende med de 353 producerende apo-teker. Men man kan ikke ved en apoteker-lovs revision se bort fra den etablerede ordning, de eksisterende traditioner og de

[Indenrigsministeren.]

skabte forventninger. Man står ikke frit, idet der må tages en lang række dels praktiske, dels menneskelige hensyn. Omvendt er de mange producerende apoteker — det vil jeg gerne understrege — en slags beredskabsreserve, idet erfaringen har vist, at det er en fordel i en situation, hvor landet helt eller delvis er afskåret fra tilførsler udefra, at have produktionen af lægemidler spredt på så mange enheder som muligt.

Endelig var det ærede medlem inde på, om det ikke ville være hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at nedsætte en kommission eller et udvalg. Jeg tror ikke, at nedsættelsen af et sådant udvalg er så nødvendig, som det ærede medlem egentlig lagde op til, og jeg kan begrunde det med følgende: sundhedsstyrelsen og apotekerfonden samarbejder om planer for, hvor mange og hvilke apoteker der vil kunne nedlægges eller omdannes til håndkøbsudsalg, uden at det går ud over en rimelig adgang for befolkningen til medicinforsyning. Jeg kan i denne forbindelse nævne, at der er nedlagt 3 apoteker, og flere vil følge efter. Men det må også understreges, at en række eksisterende apoteker i realiteten i dag svarer til de svenske såkaldte B-apoteker. De pågældende apoteker fremstiller selv kun en beskeden produktion, hvilket er muliggjort ved etablering af de kontrollerede laboratorier. I sådanne tilfælde giver sundhedsstyrelsen dispensation for indretningskravene.

Et af Apotekerforeningen nedsat udvalg er ved at slutte sit arbejde med at finde frem til en rationalisering af apoteksindretninger og af apoteksdriften, og dette udvalgs arbejde har allerede givet visse forbedringer.

Jeg vil også gerne understrege, at hvis den ændring, som jeg har stillet forslag om i forslaget § 1, punkt 7, om åbningsstederne, bliver administreret rigtigt — og jeg vil bestræbe mig derfor — vil det også kunne medføre en billiggørelse af driften.

Jeg mener også, det vil være rigtigere at vente med nedsættelse af et sådant nyt apotekerudvalg, indtil problemerne i forbindelse med Danmarks tilknytning til fællesmarkedet er mere klarlagt. Det var vist det ærede medlem hr. Bækgaard, der spurgte, hvordan Danmark ville blive stillet, hvis vi kom ind i de seks. Jeg kan sige, at

den ved Romtraktaten tilsigtede ret til fri erhvervsudøvelse i medlemsstaterne og den hermed forbundne gradvise fjernelse af restriktionerne i de enkelte staters lovgivning forudsætter — som udtrykkeligt nævnt i Romtraktatens artikel 57 — for så vidt angår medicinsk, farmaceutisk og lignende virksomhed, en samordning af de af de forskellige medlemsstater opstillede betingelser for udøvelse af sådan virksomhed. Direktiver til en sådan samordning kan udstedes af rådet, hvori samtlige medlemsstater er repræsenteret. Men det er udtrykkeligt fremhævet med hensyn til betingelserne for udøvelse af medicinsk, farmaceutisk og lignende virksomhed, at der kræves enstemmighed med hensyn til afviklingens første etape. Derefter kræves der i anden og de efterfølgende etaper almindeligt flertal. Jeg kan ligeledes understrege, at efter den gældende danske apotekerlov kræves der, for at man kan opnå apotekerbevilling, blandt andet, at man har dansk indfødsret, og at man har dansk farmaceutisk kandidateksamen. Provisorer skal ligeledes have aflagt dansk farmaceutisk eksamen. Det vil altså sige, at en samordning med andre staters regler måtte forudsætte en ændring i den danske lovgivning på dette felt.

Endelig sagde det ærede medlem hr. Mørk, at han håbede ikke, at dette, at farmaceuterne regnede med, at de alle sammen skulle have et apotek, skulle være afgørende for, hvor mange apoteker der skulle være her i landet. Det er jeg enig med det ærede medlem i. Nu er det jo heller ikke sådan, at alle farmaceuter regner med, at de kan få et apotek. Vi har 353 apoteker, og så vidt jeg ved, er antallet af farmaceuter i dag — jeg tror, det er helt højagtigt — 868,7, idet man regner deltidsarbejde om til heltidsarbejde. Det vil altså sige, at kun omkring 50 pct. af farmaceuterne vil opnå at få selvstændigt apotek. Men jeg er enig i, at det af det ærede medlem nævnte spørgsmål ikke skal være afgørende for, hvordan vort apotekervæsen skal indrettes.

Det ærede medlem hr. Dalsgaard var inde på, at det var nødvendigt, at vi i lovgivningen stræbte efter at få en ordening, der giver apotekerne en vis interesse i, at apoteket bliver rationalt drevet, således at medicinpriserne ikke bliver for høje. Jeg

[Indenrigsministeren.]

mener i øvrigt, at med det, jeg har foreslået i lovforslagets § 1, punkt 12, har vi på en måde gennem bestemmelsen om de 40 pct. givet incitamentet til, at apotekerne bliver interesseret i, at driften bliver så rationel som muligt.

Endelig var nogle af de ærede medlemmer inde på den regel, jeg har foreslået om, at åbningsbestemmelserne for apotekerne skulle ændres. Bestemmelsen herom i lovforslagets § 1, punkt 7, har form af en bemyndigelse til indenrigsministeren, og nogle af de ærede medlemmer var bekymrede i den anledning. Må jeg heroverfor sige, at det er klart, at vi i indenrigsministeriet og i sundhedsstyrelsen vil administrere bestemmelsen så smidigt, som det er muligt. Om det skal foregå ved en bekendtgørelse og så dispensationer, som det ærede medlem hr. Hagen Hagensen var inde på, eller om det skal gøres individuelt apotek for apotek, har vi ikke gjort os helt klart endnu, men jeg kan over for de ærede medlemmer nævne, at sundhedsstyrelsen har bedt samtlige apoteker om at indsende oplysninger om, hvor meget og hvad de har solgt i ugen fra torsdag den 7. til torsdag den 14. december i tiden fra kl. 18,30 til kl. 8 morgen, og ligeledes hvad de har solgt om søndagen. På grundlag af dette materiale vil sundhedsstyrelsen kunne danne sig et indtryk af omsætningen på de enkelte apoteker om aftenen, om natten og om søndagen og derudfra kunne skønne over, om udgiften til natte- og søndagsvagt er urimelig i forhold til omsætningen og det salg, der har været uden for den normale lukketid. Det er klart, at der må tages visse hensyn, som andre ærede medlemmer har været inde på; det er vi for så vidt enige om; der må tages det rimelige hensyn, at folk skal have mulighed for i en given situation at få den medicin, der er nødvendig, og det vil der også blive taget hensyn til, når disse bestemmelser skal administreres.

Det ærede medlem hr. Hagen Hagensen var inde på nogle principielle betragtninger over spørgsmålet om fri næring og sagde, at han kunne ønske den fri næring indført — ja, det ærede medlem kom med en modifikation, en vis begrænsning med hensyn til sine ønsker om fri næring, idet det ærede medlem sagde, at det ville vel egentlig være det rigtige, om

man havde den, og om ikke det var bedst med den fri næring; så kunne man fra statens eller fra anden side fastsætte taksterne. Jeg er ikke enig med det ærede medlem. Jeg er helt overbevist om, at den ordning, vi har i dag med apotekerfonden, er den smidigste ordning. Vi har jo en meget, skal vi sige ulige fordeling omsætningsmæssigt set på vore apoteker, således at apotekerne med den store omsætning ville få meget store indtægter. Medens de små apoteker skal have en rimelig levedod, vil de store få en alt for høj levedod og en alt for stor fortjeneste. Derfor må det være naturligt at have apotekerfonden som et smidigt led, som det kan glide over. De ændringer i satserne for tilskud og afgifter, som dette lovforslag indeholder, vil jo også bevirke, at nogle af de store apoteker bliver, hvis jeg må bruge udtrykket, holdt lidt nede, og at nogle af de mindre apoteker bliver løftet lidt op, det vil sige, at spredningen bliver mindre, end den er med den lov, vi arbejder under nu. Derfor tror jeg ikke, at det ærede medlems tanke er realiserbar; hvis vi fulgte den, tror jeg vi ville opnå resultater for vort apotekervæsen, som apotekerne heller ikke ville være tilfredse med, og navnlig ville det give sig udtryk i medicinpriser, som befolkningen ikke ville være tilfreds med.

Det ærede medlem hr. Hagen Hagensen var inde på de skattemæssige problemer i forbindelse med forslag til lov om afgift af og tilskud til apoteker, hvor der foreslås en efterregulering for årene 1960 og 1961. Jeg ved, at spørgsmålet har været fremme i forhandlingerne mellem Apotekerforeningen og indenrigsministeriet. Jeg ved også, at der dér er sagt — og der kan heller ikke gøres andet end at sige dette til Apotekerforeningens forhandlingsudvalg — at det er et spørgsmål, de må klare med ligningsmyndighederne, når engang dette lovforslag er vedtaget.

Det ærede medlem hr. Bækgaard var inde på spørgsmålet om apotekerfonden. Det var, ligesom det ærede medlem havde følelsen af — det har jeg vel også selv haft engang som medlem af finansudvalget — at det var et mægtigt stort beløb, der lå i apotekerfonden. Der er foretaget beregninger af kyndige folk. Denne fond er ikke for stor. Jeg tror, den er på 168,3 mill. kr.

[Indenrigsministeren.]

i øjeblikket, men dette skal ses i relation til de forpligtelser, fonden har, dels i relation til de love, vi har, og dels i relation til de pensionsforpligtelser, fonden har, og derfor er selve fondens beløb ikke for stort og skal heller ikke tages for at være så stort, som tallet giver udtryk for.

Jeg vil dog i denne forbindelse også understrege over for det ærede medlem hr. Bækgaard, at der af selve apotekerfonden, så vidt jeg husker fra min finansudvalgstid, også gives et vist tilskud — jeg tror, det er på 5 mill. kr. om året — til billiggørelse af livsvigtig medicin.

Jeg vil slutte med at takke ordførerne for den velvillige indstilling, de har vist. Jeg giver dem alle sammen ret i, at dette er et meget indviklet lovgivningsarbejde. Det er meget svære problemer at trænge til bunds i, navnlig hvis man ikke har beskæftiget sig med dem før, men vi er selvfølgelig fra indenrigsministeriets side villige til at give alle de oplysninger, man ønsker i udvalget.

Jeg takker for tilsagnet om, at man vil føre det lille lovforslag hurtigt igennem, og jeg håber, vi kan føre det igennem inden udgangen af januar måned.

Hagen Hagensen: Må jeg først rette en enkelt fejl, som har indsneget sig. Jeg har ikke sagt, i hvert fald ikke ment, at vi kunne færdiggøre det lille lovforslag inden dette års udgang. Det, som jeg sagde, var, at den højtærede minister i sin tid havde forudsat, at det skulle gennemføres hurtigt, og at jeg var enig i, at det skulle gøres hurtigt; det må det velsagtens gøres, og så må vi se at klare det i næste måned. Jeg synes, at man i hvert fald fra det høje tings side må sørge for, at der dér, hvor der er tale om at regulere så langt tilbage som til 1960, bliver skabt en orden, således at det ikke bliver de enkelte virksomhedsindehavere, der skal klare tingene med ligningsmyndighederne, men at der må gives nogle regler eller søges givet nogle regler herfor.

Om den større lov vil jeg blot have lov at sige, at mine bemærkninger om en mere fri næringsudøvelse gik navnlig på ordet „efterhånden“. Jeg erkender, at således som det nuværende bevillingssystem er, kan

ordningen ikke være væsentlig anderledes; blot kan man altså drøfte, hvorledes afgifterne og tilskuddene skal være, men jeg vil mene, at en friere næringsudøvelse burde komme. Efterhånden som de fabriksfremstillede lægemidler vinder frem, kan man gå over til mere smidige former end dem, der hviler på et egentligt bevillingssystem, og alligevel opnå fuld betryggelse for befolkningen og adgang til billige lægemidler.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Mørk: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Formanden: Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændringer i lov om apotekervæsenet og forslag til lov om afgift af og tilskud til apoteker for årene 1960 og 1961.

Valgt blev: *Mørk, Kaj Andresen, Aage Knudsen, K. Axel Nielsen, Viola Nørlov, Axel Ivan Pedersen, Nicolaj Petersen, P. A. Rasmussen, Helge Larsen, Dalsgaard, Niels Eriksen, Ejner Kristensen, Anker Lau, Hagen Hagensen, Niels Ravn, Knud Thomsen og Skræppenborg-Nielsen.*

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 15. december, kl. 10 med følgende dagsorden:

[Formanden.]

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om forhøjelse af prisen på klasselotteriets lodder m. v.

2) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

3) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger.

4) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om forskellige forbrugsafgifter.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om Arktisk Minekompagni A/S (Arctic Mining Company Ltd.).

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om den offentlige sygeforsikring. (Begravelses-hjælp på Færøerne).

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

8) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v.

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om Danmarks erhvervsfond.

Mødet hævet kl. 14²⁵.

39. møde.

Fredag den 15. december kl. 10.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om egnsudvikling m. v.

Medlemmer af folketinget Thestrup, Finn Poulsen, Erik Eriksen, Poul Møller, Harald Nielsen og Poul Sørensen har meddelt mig, at de ønsker til boligministeren at stille følgende forespørgsel:

„Hvad kan boligministeren oplyse om boligsituationen?“

Med skrivelse af gårs dato fremsender socialministeren beretning om den 45. internationale arbejdskonference, der blev afholdt i Genève i 1961. Beretningen, hvoraf eksemplarer er omdelt, vil blive optaget i Folketingstidende, tillæg B.

Fra den kulturelle fond er modtaget beretning om fondens virksomhed i finansåret 1960-61. Beretningen vil blive fremlagt i læseværelset.

I skrivelse af gårs dato anmoder folketingsmand Aage Fogh om, at der på grund af eftervirkningerne af en delvis overstået sygdom må blive tilstået ham orlov fra den 10. januar 1962 i mindst 1 måned, og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Handelsministeren (Bawnsgaard): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om egnsudvikling m. v.* Forslaget betegner en videreførelse og en udbygning af den gældende egnsudviklingslov af 16. juni 1958, der ifølge lovens § 11 skal optages til revision i indeværende folketingssamling, og ved ud-